18. HADİS

DOST SEÇİMİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :

« اَلرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ »

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsan, dostunun yaşayış tarzından etkilenir. O halde her biriniz dost edineceği kişiye dikkat etsin!"[18]

Açıklamalar

Halil, insanın en yakın dostu, hemen her fırsatta beraber olduğu kişi demektir. Böylesine uzun ve samimi görüşen kimselerin birbirlerinden karşılıklı etkilenmemeleri düşünülemez. Hadisimiz bu etkilenmenin neticesine dikkat çekmekte ve "Kişi, dostunun gidişatı ve dini üzeredir." tespitini yapmaktadır. Zaten gerçek dostluk, ancak dinî uyumluluk ile gerçekleşir. Ya da en azından dostluklar, neticede dostları aynı dinî duygu ve yaşayışı

18 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 368 (Ebû Dâvûd, Edeb 16; Tirmizî, Zühd 45)

Açıklamalar

paylaşmaya götürür. Duygu, düşünce, zevk, tavır ve dünya görüşü olarak dostlar birbirlerini şu veya bu ölçüde ama mutlaka etkiler. Atalarımız da bu gerçeğe "Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan"diyerek dikkat çekmişlerdir.

Dost seçimi, insanın en ciddi tercihlerinden biridir. Dostların ve dostlukların sadece dünyada değil ahirette de insanın mutluluğuna veya mutsuzluğuna sebep olduğu Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde duyurulmuştur. Mesela bir ayette şöyle buyurulmaktadır:

"O gün zalim olan kimse ellerini ısıracak, ah keşke ben de peygamberle beraber bir yol tutsaydım. Vay bana! Keşke falanı dost edinmeseydim. Bana Kur'an gelmişken, gerçekten beni ondan o saptırdı. Şeytan insanı yapayalnız, yardımcısız bırakır." diyecektir [Furkân suresi (25), 27-29].

"Ben falanca ile dostum, arkadaşım ama ondan hiç etkilenmiyorum." gibi boş savunmalarla avunmak yerine, insanın beğendiği kişilere benzeme ve onları taklit etme eğilimine sahip olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak, dostları iyi kimselerden seçmeye özen göstermek gerekmektedir.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. İnsan, inançlarının ve dostlarının etkisi altında yaşar. İnsanı, en çok dostları etkiler. Sonuçta inançları bile dostlarının etkisi altında şekillenir.
2. Dost edinilecek kişiyi, başlangıçta inanç ölçüleri içinde ince bir tetkikten geçirmek gerekir.
3. İnsanın kimlerle birlikte olduğu, nasıl bir yaşayışı tercih ettiğinin göstergesidir.
4. Müslümana, ahlak ve fazilet sahibi insanları dost edinmek yaraşır.